

med på udgifterne ved lovens gennemførelse i denne henseende — om man holder sig til lovens minimumskrav eller søger samtlige dens foran nævnte muligheder udnyttet.

II. Den lokalemæssige gennemførelse.

I den videre redegørelse vil man derefter holde sig til at belyse, i hvilket omfang der er skaffet de lokalemæssige rette betingelser for undervisning i de tre fag: gymnastik, sløjd og husgerning.

Det er vel også dette punkt, man først og fremmest har i tankerne, når man taler om 1937-lovens udbygning.

Centraliseringstendenser.

Mange kommuner har i årene siden lovens vedtagelse centraliseret deres skolevæsen.

Etableringen af de krævede faglokaler har indtil nu medført en væsentlig reduktion af hovedskolernes antal, og for de kommuners vedkommende, der ikke endnu har udbygget deres skole(r), kan man i de udformede planer se den samme klare tendens: den fortsatte centralisering vil yderligere reducere hovedskolernes antal væsentligt.

Der er etableret en del skoleforbund mellem to eller flere kommuner, idet de fælles interesser for sådanne kommuner enten har omfattet undervisningen ved hele skolevæsenet eller ved dele af dette (f. eks. præliminærkursus som eksamensoverbygning eller undervisning i sløjd og husgerning for hovedskolens elever).

Lokaleudbygningens omfang.

Redegørelsen for omfanget af faglokaleudbygningen falder naturligt i tre afsnit:

- A. Udbygningen i hovedstadsområdet,
- B. udbygningen i købstæderne,
- C. udbygningen i sognekommunerne.

A. Hovedstadsområdet.

Samtlige skoler i *hovedstadsområdet* (de 3 hovedstadskommuner + 8 omegnskommuner) er forsynet med de foreskrevne lokaler: gymnastiksal, sløjdlokale og skolekøkken.

Det må dog bemærkes, at den langt overvejende del af skoler i dette område, bygget før 1937-lovens vedtagelse, var forsynet med de nævnte lokaler.

B. Købstæderne.

Vedrørende *købstædernes* indtil nu gennemførte udbygning kan oplyses:

1) Samtlige 81 købstadskommuner har udbygget med gymnastiksale ved deres skoler.

2) I 75 pct. af de 81 købstadskommuner er der etableret undervisning i husgerning i faglokale(r), der tilhører kommunens skole(r).

3) I 72 af de 81 købstadskommuner er der etableret undervisning i sløjd i faglokale(r), der tilhører kommunens skole(r).

Også her for købstædernes vedkommende bør det tilføjes, at en betydelig del af købstadskolerne, bygget før 1937, var forsynet med faglokaler.

C. Sognekommunerne.

Situationen pr. 1. januar 1955.

Særlig interesse knytter sig til udbygningen af sognekommunerne.

Nedenstående oplysninger om *sognekommunernes* skolevæsen er et uddrag af en mere omfattende materialesamling, der er tilvejebragt af undervisningsministeriets byggeforskningsudvalg.

Oplysningerne stammer fra skoleindberetningskortene for 1953 og fra spørgeskemaer, udfyldt af amtsskolekonsulenterne, hvori der er givet meddelelse om påbegyndt eller gennemført skolebyggeri i kalenderåret 1954 samt om de organisatoriske forandringer som følge af byggeriet.

Det kan bemærkes, at for Københavns amtsrådskreds' vedkommende er kun medtaget 9 egentlige landkommuner.

Den foretagne opgørelse viser således situationen *pr. 1. januar 1955*, idet man har medregnet samtlige skoler, der på det tidspunkt var under opførelse eller ombygning.

Da udfyldelsen af indberetningskortene ofte har været mangelfuld, har man ikke kunnet undgå fortolkninger af de givne oplysninger.

a. *Kommunernes udbygningsgrad.*

Udbygningsgraden af kommunerne er blevet opgjort, idet der er skelnet mellem:

- 1) helt udbyggede kommuner,
- 2) delvis udbyggede kommuner,
- 3) kommuner med spredte faglokaler,
- 4) kommuner uden faglokaler.